

Iniciació als Veda

Raimon Panikkar

INICIACIÓ ALS VEDA

Selecció de
MILENA CARRARA

Traducció de
LAIA VILLEGAS

FRAGMENTA EDITORIAL

Títol original INIZIAZIONE AI VEDA

Publicat per FRAGMENTA EDITORIAL, SLL
Topazi, 31, entl. 2.^a
08012 Barcelona
www.fragmenta.cat
fragmenta@fragmenta.cat

Col·lecció ASSAIG, 7
Consell assessor PERE LLUÍS FONT
FRANCESC-XAVIER MARÍN
JOSEP OTÓN
FRANCESC TORRALBA
AMADOR VEGA

Primera edició GENER DEL 2008

Producció editorial IGNASI MORETA
Producció gràfica INÈS CASTEL-BRANCO

Impressió i relligat ROMANYÀ VALLS, SA
Verdaguer, 1
08786 Capellades

© 2003 RAIMON PANIKKAR
pel text

© 2007 LAIA VILLEGAS TORRAS
per la traducció de l'italià

© 2007 FRAGMENTA EDITORIAL, SLL
per aquesta edició

Dipòsit legal B. 1.070-2008
ISBN 978-84-92416-01-1

La traducció d'aquesta obra ha comptat
amb la col·laboració de la Institució de
les Lletres Catalanes.

RESERVATS TOTS ELS DRETS

ÍNDEX

<i>Pròleg</i> , MILENA CARRARA	7
<i>Abreviatures</i>	11
ELS VEDA	13
MANTRAMAÑJARĪ	19
<i>Agni</i>	20
<i>Gāyatrī</i>	21
I. AURORA I NAIXEMENT	23
Himne al Preludi · <i>ādi</i>	27
Himne a l'Aurora · <i>Uṣas</i>	31
Himne al Naixement · <i>prathamam janma</i>	33
II. GERMINACIÓ I CREIXEMENT	35
L'alè de la vida · <i>prāṇa</i>	42
Pregària per a la felicitat · <i>svastyayana</i>	46
III. FLORACIÓ I PLENITUD	49
La llum interior · <i>ātmajyotis</i>	53
El sacrifici del foc · <i>agnihotra</i>	55
El sacrifici és l'home · <i>puruṣayajña</i>	56

	El sacrifici de la ment · <i>mānasayajña</i>	57
	L'acció integral · <i>karmayoga</i>	59
IV.	CREPUSCLE I DECLIVI	61
	Més enllà del dolor i el sofriment · <i>vītaśoka</i>	66
	El coneixement que purifica · <i>jñānaśuddhi</i>	67
	El foc de la saviesa · <i>jñānāgni</i>	68
V.	MORT I DISSOLUCIÓ	69
	La gran partença · <i>mahāprasthāna</i>	73
	En la mort hi ha la immortalitat · <i>antaram mṛtyor amṛtam</i>	75
VI.	VIDA NOVA I LLIBERTAT	77
	La via ascendent · <i>brahmajñāna</i>	81
	La via interior · <i>puruṣo'ntarātma</i>	85
	Jo · <i>aham</i>	88
	La trobada · <i>yoga</i>	91
	Tu · <i>tvam</i>	94
	La immortalitat · <i>amṛta</i>	98

PRÒLEG

AQUEST BREU TEXT pretén ser tan sols una invitació a la lectura del llibre *The Vedic Experience. Mantramāñjarī. An Anthology of the Vedas for Modern Man and Contemporary Celebration*, de Raimon Panikkar.¹ Una lectura exigent, sobretot per a qui coneix poc la cultura índica, tan diferent de la nostra, però que ens pot donar molt, sempre que no ens hi acostem empesos per la simple curiositat sinó delerosos de descobrir en nosaltres la llum que ve de l'Orient. És la llum primerenca de l'alba de la humanitat que permet a l'home orientar-se en la vida, per continuar després

1. *The Vedic Experience. Mantramāñjarī. An Anthology of the Vedas for Modern Man and Contemporary Celebration*, edited and translated with introduction and notes by Raimundo Panikkar, University of California Press, Los Angeles, 1977; Darton, Longman & Todd, Londres, 1979; All India Books, Pondicherry, 1983; Motilal Banarsidass, Delhi, 1989 i 1994. Edició italiana: Raimon PANIKKAR, *I Veda - Mantramāñjarī. Testi fondamentali della rivelazione vedica*, a cura di Milena Carrara Pavan, Biblioteca Universale Rizzoli, Milà, 2001 (tercera edició: 2005).

el seu camí, sota la llum vespertina que ell mateix ha conquerit.

«Iniciació *als* Veda» és el títol que hem escollit per anomenar aquesta invitació a tastar l'experiència vèdica, l'experiència humana en el seu esforç per descobrir el sentit de la vida de l'home i del món. «Iniciació *dels* Veda» també en podria haver estat el títol, ja que descriu el camí iniciàtic de l'home vèdic que esdevé conscient de la Vida en si; o fins i tot: «Iniciació *en els* Veda», en tant que tot el cos dels himnes vèdics no és altra cosa que la celebració de la iniciació a la Vida, del renaixement de l'home. Els mites i els ritus que es descriuen en aquestes pàgines constitueixen l'univers simbòlic a través del qual té lloc el contacte amb el sagrat i, per tant, amb la realitat.

La iniciació, aquesta experiència existencial necessària per a la plenitud de la condició humana, representa un dels fenòmens més significatius de la humanitat: la modificació ontològica de l'home i, en conseqüència, la seva nova manera de relacionar-se amb la vida i el cosmos. Present en totes les cultures arcaïques i les grans religions, però ignorada en la nostra societat moderna, tot i seguir viva en el misteri iniciàtic del baptisme cristià, la iniciació manté viu l'ensenyament dels grans savis, la missió dels quals és revelar a les noves generacions el sentit del sagrat, del cosmos i de la vida.

Tant de bo que aquest tipus d'ensenyaments, arribats des de tan lluny en el temps i en l'espai, trobin un terreny fèrtil en nosaltres, que ens preparem per acollir-los i posar-los en el *bouquet* (*mañjari*) —cada vegada més ric i divers— que constitueix l'experiència humana.

Aquesta és l'esperança de Raimon Panikkar, que va dedicar deu anys de la seva vida a la traducció i el comentari dels Veda. Autor de nombrosos textos, intenta obrir el camí a l'home d'avui vers l'experiència que relliga en ell les dimensions divina, humana i còsmica, permetent-li assolir la seva plenitud i felicitat.

No es tracta de continuar *endavant* buscant solucions, instruments més potents o simplement més diners, ni d'anar *enrere* com voldrien alguns conservadors, sinó d'anar *més enllà*, redescobrir la tercera dimensió en nosaltres, preguntant-nos de nou quin és el sentit de la vida, de la realitat, i el nostre paper en ella.

Cada cultura, cada tradició, cada religió, busca la felicitat de l'home: només enriquint la nostra visió de la realitat amb la dels altres podrem arribar a aquella reconstrucció de la realitat que avui se'ns imposa. D'ací la importància que dóna l'autor a la interculturalitat.

MILENA CARRARA

ABBREVIATURES

AU	Aitareya-upaniṣad
AV	Atharva-veda
BG	Bhagavad-gītā
BU	Bṛhadāraṇyaka-upaniṣad
CU	Chāndogya-upaniṣad
IsU	Īśā-upaniṣad
KAIVU	Kaivalya-upaniṣad
KATHU	Kaṭha-upaniṣad
KAUSB	Kauṣītaki-brāhmaṇa
MAHANARU	Mahānārāyaṇa-upaniṣad
MAITU	Maitrī-upaniṣad
MUNDU	Muṇḍaka-upaniṣad
PRASNU	Praśna-upaniṣad
RV	Ṛg-Veda
SB	Śatapatha-brāhmaṇa
SURYU	Sūrya-upaniṣad
SU	Śvetāśvatara-upaniṣad
TB	Taittirīya-brāhmaṇa
TU	Taittirīya-upaniṣad
U	Upaniṣad
V	Veda

ELS VEDA

UNA DE LES MANIFESTACIONS més belles de l'Esperit és sens dubte la que ens ha arribat sota el nom dels Veda. La paraula *veda*, que en sànscrit significa 'coneixement suprem, revelació', designa un dels corpus de literatura religiosa més antics de la humanitat, aparegut al nord de l'Índia entre el 2000 i el 1000 aC com a resultat d'una extraordinària trobada intercultural entre els aris, que parlaven una llengua indoeuropea, i la població indígena, que parlava una llengua anterior a les dravídiques.

Els Veda —que inclouen els quatre grans reculls: Ṛg-veda, Sāma-veda, Yajur-veda i Atharva-veda—, com també les Upaniṣad i la Bhagavad-Gītā, foren inicialment cantats i recitats i, més tard, escrits en l'antiga llengua indoària coneguda com a vèdic, anterior al sànscrit clàssic.

Aquesta antologia no és un llibre sobre la filosofia índica o sobre l'espiritualitat hindú, i encara menys una obra específica d'indologia; no és un intent d'examinar el passat en si i per si mateix, sinó un resum de la revelació vèdica, entesa com el desvelament de les pro-

funditats que continuen ressonant en el cor de l'home modern, per tal que pugui adquirir més consciència del propi patrimoni humà, de les fonts del seu ésser personal. Aquesta obra busca, per tant, presentar els Veda com una experiència humana que encara és vàlida i capaç d'enriquir i estimular l'home contemporani a viure una vida plenament humana, una vida que no s'exhaureixi simplement en l'acció i que no es limiti a un pla espaciotemporal bidimensional, sinó que arribi a la plenitud a través de la plena realització de totes les possibilitats.

La revelació vèdica desclou el procés de l'home que esdevé conscient i es descobreix a si mateix —a la vegada que descobreix els tres mons i llurs relacions mútues. No és el missatge d'un altre ésser sinó la manifestació progressiva de la realitat mateixa a la consciència humana.

Aquest llibre no és, doncs, una lectura que es pugui prendre a la lleugera: representa un autèntic camí iniciàtic que, seguint el ritme de la vida del cosmos, ens porta a la realització del naixement de la vida autèntica en nosaltres.

Els himnes que es recullen aquí són pregàries. Recordem que l'univers sencer vibra al so d'una autèntica pregària: una pregària que esdevé *acció sagrada* si la realitzem amb tot el nostre ésser, en la mesura que incorpora la plena realitat.

Ésser capaços d'invocar, és a dir, d'implorar quelcom de més gran que nosaltres, ultrapassant així els nostres límits, és l'inici de la saviesa, la font de l'esperança i la condició de la joia.

L'antologia està subdividida en sis parts que avancen segons un esquema que segueix la manifestació de la realitat a la consciència de l'home. Per això he escollit, per a cadascuna de les sis parts, dos tipus d'himnes: el primer amb més referències al cosmos, i el segon, a l'home.

- I. AURORA I NAIXEMENT. La disposició per a l'emergència de l'existència, la preparació del terreny, o bé la preexistència i la irrupció en l'ésser, en la vida.
- II. GERMINACIÓ I CREIXEMENT. Els inicis, la lluita, l'afirmació de la identitat, l'assentament en el regne de l'existència.
- III. FLORACIÓ I PLENITUD. L'acme, l'assoliment de la plenitud, la maduresa, el zenit.
- IV. CREPUSCLE I DECLIVI. L'inici del camí descendent, el descobriment que res no resisteix l'erosió del temps i que ningú no és immune a la corrosió de l'existència.

- V. MORT I DISSOLUCIÓ. El destí de totes les coses existents, i el preu que cal pagar per haver viscut i haver estat portadors de l'existència en el temps i l'espai.
- VI. VIDA NOVA I LLIBERTAT. El meravellós misteri de l'ésser, la nova emergència de la vida a partir del treball de la mort, el descobriment que la vida és immortal, que l'ésser és insondable i que la beatitud i la realitat són capaces d'autorenovar-se.

MANTRAMAÑJARĪ

Mantramañjarī significa 'bouquet de mantra'. Dispossem-nos, doncs, a rebre aquest do com si fos un ram de flors que ens ofereix l'autor tot pregant-nos que n'admirem la bellesa amb el cor pur, sense prejudicis, com es contemplen els lliris del camp de què ens parla l'Evangelí, per tal que puguin penetrar en nosaltres.

La paraula *mantra* denota sacralitat: una fórmula sacrificial, un consell de gran eficàcia per part d'un mestre; no és ni un mer so ni una simple màgia. Són paraules vives i, com a tals, tenen un poder que transcedeix el pla purament mental. Per adquirir aquesta energia de la paraula cal copsar-ne no solament el significat sinó també el missatge o les vibracions, com de vegades s'anomenen a fi de subratllar-ne el vincle amb el so mateix.

Fe, comprensió i pronunciació física són essencials per a un *mantra* autèntic. Cada paraula s'uneix a la font de totes les paraules. El caràcter últim de la paraula —*vāc*— és un concepte fonamental de l'espiritualitat índica.

Agni

El *mantra* d'obertura és una invocació a Agni, el mediador per excel·lència, el Foc sacrificial, que transforma tots els dons materials i humans en realitats espirituals i divines de manera que puguin arribar a la seva destinació infinita. Agni té un paper sacerdotal i una composició triple, ja que la seva naturalesa és cosmoteàndrica —és a dir, terrenal, divina i humana al mateix temps. El poema conté en germen tota la religiositat primordial de l'home: lloança, meditació, sacrifici, intercanvi amb el diví, tot plegat recollit en una atmosfera d'invocació. Invoquem el diví —allà on pugui ésser i tal com el puguem concebre— perquè, curulls d'amor, sentim dins nostre la necessitat d'obrir les comportes que bloquegen la nostra finitud.

Jo magnífico Déu, el Foc diví,
el sacerdot, ministre del sacrifici,
l'Oferent de l'oblació, Donador suprem de tresors.

RV 1, 1, 1

Gāyatrī

Ve a continuació el *mantra* més conegut dels Veda, el *gāyatrī*: s'adreça a la divinitat donadora de vida com a Déu suprem simbolitzat per Savitṛ, el Sol. Es recita cada dia a la sortida i la posta del sol, habitualment en el moment del bany ritual.

*tat savitur vareṇyaṃ
bhargo devasya dhīmahi
dhiyo yo naḥ pracodayāt
OM*

Meditem l'esplendor gloriós
del diví Vivificador.

¡Que ell illumini les nostres ments!

RV III, 62, 10

El *gāyatrī* és un símbol complet de la llum. És, de fet, molt més que l'epifania de la llum: és la llum mateixa quan la recitació és una vertadera pregària, una assimilació i una identificació amb l'objecte de la pregària. Cada vers subratlla un aspecte de la llum: l'esplendor gloriós de l'Últim, la seva resplendor interna, és a dir, la llum increada; la llum que crea, la lluminositat comunicativa del Sol increat, Savitṛ, l'esplendor del Déu vivent que illumina totes les coses i, finalment,

la incidència de la llum divina en els nostres éssers i, particularment, en les nostres ments, fent-nos esdevenir resplendents i transmissors de la mateixa refulgència, convertint-nos en llum: llum de llum, esplendor d'esplendor, u amb la font de la llum, no pas en una feixuga identitat immòbil, sinó en una lluminositat totalment transparent: *ātman-Brahman*.